

PERSBERICHT

September 2017

Verslag aan het Vlaams Parlement

Bescherming van drinkwater uit grondwaterwingebieden

Het Rekenhof onderzocht of de Vlaamse overheid de bodemverontreiniging in de buurt van grondwaterwingebieden van drinkwatermaatschappijen aanpakt: bodemverontreiniging kan het grondwater immers aantasten. Het vergeleek de toestand in de beschermingszones met de rest van Vlaanderen, waar de historische bodemverontreinigingen tegen 2036 moeten zijn aangepakt. Uit dat onderzoek blijkt dat het in kaart brengen van de risicogronden door de gemeenten na 20 jaar een goed resultaat oplevert bij de gemeenten met een beschermingszone, maar nog niet bij de overige gemeenten. Het onderzoeken en opstarten van de saneringen van de risicogronden in de beschermingszones gebeurt methodisch onder impuls van de OVAM. De instelling ontwikkelde ook een integraal plan voor de verdere aanpak van risicogronden in de rest van Vlaanderen, maar dat plan wordt gehypothekeerd o.m. omdat de gemeentelijke inventarissen volledig af moeten zijn en omdat het aanzienlijke financiële inspanningen vergt.

Inleiding

De Vlaamse Regering wil dat uiterlijk 2036 is *gestart* met de sanering van alle historische bodemverontreinigingen die een ernstige bedreiging vormen (*saneringsdoelstelling 2036*). De gemeenten zijn daarom verplicht een gemeentelijke inventaris van alle risicogronden op te maken en hun gegevens mee te delen aan de OVAM. De minister wil bij de inventarisatie prioriteit geven aan kwetsbare gebieden, onder meer de beschermingszones van grondwaterwingebieden van drinkwater (BGWG).

Inventarisatie van risicogronden

Het doel van de OVAM dat alle gemeenten hun inventarissen hebben afgerond tegen eind 2017, zal moeilijk haalbaar zijn, aangezien nog maar ongeveer de helft van hen klaar is. Bovendien heeft zij nog maar op 32,9% van de afgewerkte inventarissen een kwaliteitscontrole kunnen uitvoeren. Wel blijkt uit de opvolging door de OVAM dat gemeenten met een BGGW, die al eind 2016 klaar hadden moeten zijn, over het algemeen het verst staan. In januari 2017 waren 93 van de 109 gemeenten met een BGGW (85,3%) klaar met hun inventaris, tegenover 53 van de 199 gemeenten zonder BGGW (26,6%). Het doel om alle actieve risico-inrichtingen te hebben geïnventariseerd tegen eind 2016, is evenmin al gehaald. Wel zijn voor bijna alle kwetsbare waterbronnen van drinkwatermaatschappijen voldoende inventarisatiegegevens bij de OVAM beschikbaar om te bepalen waar verder onderzoek nodig is.

De inventarisatie is een complexe, tijdrovende bezigheid, vooral bij oudere vergunningen. Bovendien is de kennis over provinciale milieuvergunningen en de toegankelijkheid ervan uiteenlopend, zowel bij de gemeenten als de provincies. De

OVAM nam de afgelopen jaren diverse initiatieven om de inventarisatie te bespoedigen. Zo paste de instelling haar webloket aan en stelde ze gespecialiseerd personeel ter beschikking van de gemeenten die dat wensten (advies op maat). In de tweede helft van 2016 werd veel vooruitgang geboekt. De OVAM werkt aan een plan om de inventarissen zo veel mogelijk geautomatiseerd actueel te houden.

Sanering

De Vlaamse Regering wil ook de bodemsanering in de BGWG sneller aanpakken dan in de rest van Vlaanderen. De doelstelling om tegen 2019 alle saneringen van verontreinigde bodems in kwetsbare gebieden in uitvoering te hebben, is wel verengd tot de eind 2014 bekende risicogronden.

De bestaande regeling in het bodemdecreet geeft de overheid maar weinig greep op de opstart van het onderzoeks- en saneringstraject, behoudens voor de actieve bedrijven die zijn onderworpen aan de periodieke onderzoeksplicht. Daarom maakt de OVAM nu ook gebruik van verkennende bodemonderzoeken, die ze zelf betaalt. Als uit die kleinschaligere onderzoeken blijkt dat er voldoende aanwijzingen zijn van een ernstige bodemverontreiniging, kan de OVAM de saneringsplichtige opleggen binnen een bepaalde termijn een uitgebreider onderzoek uit te voeren.

Eind 2014 had de OVAM 1.015 locaties met een potentiële verontreiniging in BGWG opgelijst. Voor die locaties zijn de tussentijdse onderzoeks- en saneringsdoelstellingen 2016 gehaald, doordat de OVAM diverse acties heeft ondernomen. Uit de bodemonderzoeken blijkt dat het aantal verontreinigde risicolocaties gelegen in BGWG duidelijk lager ligt dan in andere gebieden. Van de 1.015 locaties waren er eind 2016 85 bekend waar saneringswerken uit te voeren of uitgevoerd zijn. Van die 85 locaties zijn er 54 afgerond. De drinkwatermaatschappijen zijn van oordeel dat saneringen in bepaalde gevallen sneller moeten worden aangepakt. In het verleden hebben zij immers al flankerende maatregelen moeten nemen of winningen moeten beperken, o.m. vanwege de moeizame uitvoering van de sanering.

Enkele risico's en knelpunten, waaronder de decretale regeling voor de opstart van het onderzoekstraject en de inzet van bijkomende middelen, hypothekeken de saneringsdoelstelling 2036. Voor een deel daarvan heeft de OVAM beheersmaatregelen uitgewerkt. Zo wil zij de periodieke onderzoeksplicht door de saneringsplichtige strikter opvolgen.

Reactie van de minister

In haar antwoord van 17 juli 2017 zegt de minister dat zij verduidelijking zal vragen en een passende oplossing uitwerken wat betreft het finaliseren van de gemeentelijke inventarisatie in de gemeenten die achterop blijven. Ze meent dat het verslag de terechte aanbeveling doet om tijdig de voorwaarden voor de saneringsdoelstelling 2036 te realiseren.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beleidsmakers en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling

van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Bescherming van drinkwater uit grondwaterwingebieden* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).